

САНА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОННААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА ҮЛЭБИТТӨР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Ортал Чурааччынского районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1931 сыл адыныны
15 күнүттөн тахсар

№ 72 (4027)

1971 сыл. Бэс ыйын 19 күнү
СУБУОТА

Сылката
2 харчы

«Союз-11» космической харавбыл экипажа (хагастан ууга) чин-
чийээччи-инженер В. И. Панаев, борт-инженер В. Н. Волков уонна
командир Г. Т. Добровольский тренировка кэбиниттэн.
В. МУСАЭЛБЯН фотота ССТА фотохрониката.

ХИИ-с ЫҔЫРЫЫЛААХ ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТ ТЭРЭЭНИН СЕССИЯТА

Бэс ыйын 16 күнүтөр үлэ-
биттэр депутаттарын ХИИ-с
ыгырыылаах оройуоннааҕы
Советын бастакы сессията
буолла. Сессияны кырдыаҕас
депутат Социалистическай
Үлэ Героя Р. Н. Константи-
нов аста. Вастакынан ман-
датнай комиссия састааба та-
лылына. Комиссия председа-
телинан депутат Савинов
Г. М. быһбарданы.

Сессия мандатнай комиссия
дамылаатын истэн баран, бары
депутаттар боломуотубаларын
сөптөөбүнэн аахта уонна ко-
миссия дамылаатын бигэр-
тэтэ.

Райсовет исполкома II
күнүттөн талылына. Исполком
председателинан Буришев
Р. Р., председатели солбу-
йааччынан Бельх М. Н., пред-
седатели солбуйааччынан уон-
на тыйа хаһаайыстыбатын
управлениетын начальнигынан
Сергеев С. И., секретарынан
Захаров А. Д., исполком чы-
лиһиһиһинэн тт. Листиков
И. П., Окочешникова М. С.,
Эверстов Н. Е., Романов В. И.,
Шадрин А. А., Иванова А. П.
уонна Гуляева М. Д. талы-
лыһылар.

Исполком отделларын сөбү-
дистэйдэринэн бигэртэлини-
илэр: норуот үөрөбүрүннүгэр
— Филиппов А. Е., культура
— Сивцев А. А., үлэ салалаты-
гар — Окочешникова М. С.,
оройуоннааҕы быһааныгар
комиссия председателинан
Эверстов Н. Е., социальнай
харалта — Дьячкова В. Н.,
иэ дьылаа оройуоннааҕы от-
дөһөһүн начальнигынан Попов
И. И., эмтиир-санитарнай хол-
боһук кылаабынай арайынан
Макаров Н. К. уонна народнай
хонтуруол комитетын предсе-
дателинан Захаров С. А. Сес-
сия народнай хонтуруол ко-
митетын састаабын бигэртэтэ.

Итиннэ тэҥиһэ М. П. Ни-
китина председателинан бы-
лаанабай-бюджетнай, А. А.
Шадрин председателинан ту-
туу уонна промышленность,
Е. П. Коркин председателинан
тыа хаһаайыстыбатын, А. С.
Шадрин председателинан ко-
руот үөрөбүрүннүгэр уонна
культура, С. А. Захаров пред-
седателинан ыччат ортотугар
үлэ, Филиппов А. Е. пред-
седателинан доруобуйа, со-
циальнай хаачыһы уонна
изкультура, Е. М. Макарова
председателинан өргөн, олох-

дыах, өттүһүн хаачыһы
уонна коммунальнай хаһа-
айыстыба, М. С. Окочешникова
председателинан суол уонна
сибээс, П. Н. Уаров предсе-
дителинан социалистическай со-
куоннаһы, общественнай ба-
раздэҥи уонна айылҕаны ха-
рыстааһын бастайааннай ко-
миссиялара тэрилиннэлэр. Ад-
министративнай комиссия пред-
седателинан Н. Е. Эверстов,
саастарын ситэ илик оро-
лор дьылааларыгар ко-
миссия председателинан М. И.
Бельх, итээн көрүү комис-
сиятын председателинан В. И.
Романов бигэртэлиниһилэр.

Сессия тэрээһин боппуруос-
тары талыһан ССКП XXIV
сөһүн уураахтарын олоххо
кылларынга Советтар сорукта-
рын туһунан депутат ССКП
райкомун бастакы секретара
таб. Листиков И. П. дамыла-
тын истэн дьүүлэстэ.

Дамылааты дьүүлэһинэ
тыл атылар: Алексеев А. Д. —
Хайахсыт Советын исполкомун
председателе, Лыткин В. С. —
Кара Маркс аатынан колхоз
бырабылыһыатын председа-
теле, Кирилин П. Г. — прох-
комбинат директора, Констан-
тинов Р. И. — депутат, Соци-
алистическай Үлэ Герона, За-
харов А. Д. — райсовет испол-
комун секретара, Дьячкова В. Н. —
социальной харалта
отделын сөбүдистейэ, Дьяч-
ковская Д. Н. — депутат, сов-
хоз Сыланнааҕы отделениетын
тракторнаа. Жебсан В. Х. —
депутат, совхоз директора,
Буришев Р. Р. — райсовет
исполкомун председатели.

Сессия ити боппуруоска ту-
һааннаах ураагы ылыһыа.

СЫЛАН нэһилиэтин Сове-
тын бастакы тэрээһин сес-
сиятын кырдыаҕас депутат
Яковлев И. С. аста.

Сессия нэһилиэк Советын
исполкомун председателинан
Баишев Борис Нахомуевича,
исполком председатели сол-
буйааччынан Новгородов
Е. Н., исполком секретары-
нан Флегонтова Н. Д. бигэр
саанаан талла. Алта баста-
йааннай комиссиялар тэри-
линнэлэр уонна кинилэр
састааптара бигэртэлиниһэ.

Сессия ССКП XXIV сөһүн
уураахтарын олоххо кыл-
ларынга Советтар соруктары
туһунан боппуруоһу киһэ-

Вийиҥи бигэр илээх күндү дьүүлэһэ-
руонна табыарыстарбыт!

ССКП XXIV сөһө тыйа хаһаайыстыбатын
ер: көтөүүүтө туруорбут соруктарын олоххо
кылларыннэн, итиннэ тохсус пятилетка бас-
таһы сайынны быһааны толору туһанар ил-
чинтөн, биригээдэ бары манньыксыттар ут
ыамын үрдэтингэ чончу соруту туруоруна-
быт.

Вийиҥи усулуобуйабытыгар олгөм үтү
үгүс өттө сайынны түөрт ыйдарга манар.
Ол иһин бу көмгө мэтчирок бигэр бийа-
ныҥи таба туһаны, режим сөптөөхтү ту-
туһу, иһин аһылыгы күүсэ сөһүн уһул-
чу суолталаах. Зооветеринарнай көрдөбүлү
халбаҥа суох олохтобуһуна бостууктар уон-
на бары манньыксыттар кыһамныһыла,
бигэр иһин күрдүк үлэлэһиннэрэ кыһымын
ситиһингэ төһүүнэн буолаллар. Үтү хаачы-
тыбатын туһарын, сыатын үрдэтин, иһел-
ныһын намтаты — бийиҥи күннээҥи үлэбит
бигэр тутуах боппуруоһа.

Үлэ культураны үрдэтэн, хаачыстыбатын
туһарын туһан сайынны түөрт ыйдарга
сыллааҕы манар үтү 75 бырыһыаннан ман,
биригээдэ хас бигэрди фуражнай ыһарыттан
1050 кг үтү ыһаҥа быһаарынныбыт. Ол

ССКП райкомун бюрота Эри-
лик Эристиин аатынан колхоз
Мэддьэхситээҥи биригээдэти
манньыксыттара 1971 сыл са-
йынны түөрт ыйдарга үтү
ыамын үрдэтингэ оройуон бары

манньыксыттарыгар ыһары-
ларын бигэрэстэ.
Райком бюрота бу ыһары-
ны оройуон бары фермаларын
коллективтарыгар дьүүлэһи-
ни тэрийдэллэригэр уонна олгөм

бийаҥнаах сайынны ыйдарга
үтү ыамын үрдэти дьаһала-
ры ыһалларыгар бары манпай-
гы сүһүк партиянай тэригэ-
лэр секретардарын эбөөһүс-
тэстэ.

САЙЫННЫ ҮЙДАРГА БИРИГЭЭДЭ БИИРДИИ

ЫНАБЫТТАН 1050 кг ҮҮТҮ

Эрилик Эристиин аатынан колхоз Мэддьэхситээҥи биригээдэтин манньыксыттарын ЫҔЫРЫЫТА

аата бэс ыйыгар 230, от ыйыгар 285, атыр-
дьах ыйыгар 315 уонна балаҥа ыйыгар 210
кг үтү ыһыһыт. Бу ыһыһыт эбөөһүс-
тибэти аһыһыт сайын биригэди ыһахтай ыан
ыһыһыт үтүтүтүнээгэр 92 кг элбэх. Ол эбэтэр
үтү мамын үрдэтиннэн, ыһах аһаһа элбэ-
һиннэн биригээдэ үрдүнэн 464 центнеринэн
элбэх үтү ыһыһыт.

Манньык эбөөһүс-тибэти ыһыһыт туһан,
эһиги бигэр илээхтэриһин, оройуон бары
манньыксыттарын бийиҥи биригээдэти хол-
лобурун батыһан күөх сайын быһаҥнаах ма-
мыгар олгөм үтү ыһаһыт дьин ыһыһыт.
Чайыт, саҥа пятилетка бастакы сайынныгар
ССКП XXIV сөһүн уураахтарын олоххо
кылларынга иһтөөхтүк үлэлэһинг, социа-
листическайды куталаһыаҕыт!

А. Н. ПЕСТЕРЕВА, Т. Г. ПОСЕЛЬСКАЯ

— ферма старшайдара,

Н. ПОРТНЯГИН, К. ПОСЕЛЬСКАЯ

— бостууктар,

Н. И. ДЯЧКОВСКАЯ

— старшай биригээдинер,

Д. М. ПОИСЕЕВ — сүһү биригээдинер,

Е. Е. КОРИКИН — партиянай тэригэ

солбууар секретара.

ССКП райкомугар

Сельскэй Советтар тэрээһин сессиялара

Бахсы нэһилиэтин Советын
бастакы тэрээһин сессияты-
гар исполком председатели-
нан Федотов Иван Афанасье-
вич исполком председатели
солбуйааччынан Винокурова
Ф. Ф., исполком секретары-
нан Протодаконова Е. С.
талыһынылар уонна баста-
йааннай комиссиялар бигэр-
тэлиниһилэр.

Сессия ССКП XXIV сөһүн
уураахтарын олоххо кыл-
ларынга Советтар соруктары
туһунан ССКП райкомун
бюротун чидиһэ таб. Мака-
рова Е. М. дамылаатын дьүүл-
лэстэ уонна быһаары ыһы-
на.

х х х

Болугур нэһилиэтин Сове-
тын тэрээһин сессиятыгар
исполком председателинан
Носов Дмитрий Иванович, ис-
полком председатели солбу-
йааччынан Диодоров М. М.,
исполком секретарынан Ав-
ринская В. Д. бигэр санаанан
талыһынылар. Нэһилиэк
Советын бастайааннай ко-
миссиялара бигэртэлиниһи-
лэр.

Сессия ССКП XXIV сө-
һүн уураахтарын олоххо
кылларынга Советтар сорук-
тары туһунан партия рай-
комун представителе таб.
Неустроев И. Д. дамылаата
дьүүлэһилиһэ.

ААН ДОЙДУТААҔЫ

Биһиги дойдубуттар аан дойду стандартын таһымнарга өспүттүр 3 тыһынанча араас паттаах-суоллаах онгоһунтар бааллар. Боро-дууксуйа хаачыстыбатын бары өттүнөн тупсарыы, киһи техническэй таһымна үрдэтии—бу буолар ССКП XXIV съездин уураахтарынан промышленность үлэһиттэрин иннилэригэр туруоруллубут сүрү соруу. Итин быһаарар инниттэн пятилетка бүтүүтүгэр бастаабыл кылаастаах онгоһунтар онорон таһаарыыны үс төгүз улаатыннырыллыахтаах.

Воронцовскайдаагы массовнай онгорор заводка онгоһунтубут ТЭМ-2 маркалаах тепловоз бастын хаачыстыбаабынан биллэр. Бу тепловоз 1200 ат күүүнэ күүүтөөх, киһи чааска 100 км. диэри түргөнүнэн айаныыр. Киһи чэпчэки, тупсаҕай онгоһуулаах, оһон саамай

быһыгы көрдөбүллэргэ толору өспүттүр.

Былдан турар, массовнай кара манайгыттан биһиги интин курдук буолбатах этэ. Киһи конструкциятын тупсарарга, уезллара уонна деталлара эрэллээх буолууларын ситиһэргэ массовнай ты онгорууччуларга 2 сыл наада буолбут. Дээ, ити түмүгэр тепловоз үлэһиттэр гарантиснай болдьодо сыл аһарынан уһаата, оттон диллээ капитальной оро-мүөһгэ киирбэккэ эрэ алты сыл үлэлээтэ. Ити оҕуһу-дуларын бастын дыһаҕа-диринээтэр балтараа төгүз уһунуук үлэлээтэ.

Ураллаагы турбомоторнай завод хас үһүс массовната аан дойдутаагы практикада бэйэтигэр тэҥнээри булбат. Свердловскайга онгоһулу-бут агрегаттар тепловой электростанцияларга тут-тутуллаллар, киһилэр

Олох-дьаһах өҥөтүн өнөрүү кээмэйэ. ССТА фотохрониката.

Олорор дьонун тутуу. ССТА фотохрониката.

ЧУРАПЧЫ СЕЛЬСКОЙ СОВЕТЫГАР БЫЫБАРДАММЫТ ДЕПУТАТТАР

Романов Василий Иванович—1 №-дээх Совет-хайылаагы быыбардыыр уокурук.
 Пичова Надежда Николаевна—2 №-дээх Крулевскайтаагы быыбардыыр уокурук.
 Хоюганов Василий Иванович—3 №-дээх Ча-рыталаагы быыбардыыр уокурук.
 Неустрога Николентий Дмитриевич—4 №-дээх Батальонскаагы быыбардыыр уокурук.
 Сиднев Илья Николаевич—5 №-дээх Ала-таагы быыбардыыр уокурук.
 Овощникова Марфа Петровна—6 №-дээх Сельскохозяйствы быыбардыыр уокурук.
 Пичов Иван Степанович—7 №-дээх Сель-ской хайылаагы быыбардыыр уокурук.
 Аминатова Мария Петровна—8 №-дээх Мун-кайтаагы быыбардыыр уокурук.
 Иванов Федор Николаевич—9 №-дээх Тел-тепскаагы быыбардыыр уокурук.
 Агасов Николай Николарович—10 №-дээх Лесхозскаагы быыбардыыр уокурук.
 Савина Александра Егоровна—11 №-дээх Кирдэскаагы быыбардыыр уокурук.
 Дычковский Еватерина Ериксевна—12 №-дээх Восточнотатаагы быыбардыыр уокурук.
 Попов Егор Андреевич—13 №-дээх Район-скаагы быыбардыыр уокурук.
 Минастырев Савва Иванович—14 №-дээх Нар-тупскайтаагы быыбардыыр уокурук.

Баранкова Анастасия Егоровна—15 №-дээх Орто-сельскохозяйствы быыбардыыр уокурук.
 Захарова Анастасия Ивановна—16 №-дээх Деревняйтаагы быыбардыыр уокурук.
 Дычковский Иван Егорович—17 №-дээх Ое-куловскаагы быыбардыыр уокурук.
 Гурдеева Анна Егоровна—18 №-дээх Ку-лаковскаагы быыбардыыр уокурук.
 Кларимирова Татьяна Васильевна—19 №-дээх Кулуулскаагы быыбардыыр уокурук.
 Софронова Мария Игнатьевна—20 №-дээх За-речьяйтаагы быыбардыыр уокурук.
 Ермеков Леонид Алексеевич—21 №-дээх По-трелскайтаагы быыбардыыр уокурук.
 Давыдов Андрей Михайлович—22 №-дээх Лесхозскаагы быыбардыыр уокурук.
 Герасимов Егор Егорович—23 №-дээх Ма-ло-дежневскаагы быыбардыыр уокурук.
 Неустров Афанасий Михайлович—24 №-дээх Строительскаагы быыбардыыр уокурук.
 Яковлева Марфа Михайловна—25 №-дээх Ждановскаагы быыбардыыр уокурук.
 Дычковский Семен Николаевич—26 №-дээх Строительскаагы быыбардыыр уокурук.
 Петров Константин Фомич—27 №-дээх Дет-комбинаттаагы быыбардыыр уокурук.
 Толстакос Прокопий Семенович—28 №-дээх Карл Марксаагы быыбардыыр уокурук.

Степанов Георгий Михайлович—19 №-дээх Ала-сельскохозяйствы быыбардыыр уокурук.
 Захаров Валерий Николаевич—20 №-дээх Коммунарскаагы быыбардыыр уокурук.
 Шелачов Иван Семенович—31 №-дээх Нел-скаагы быыбардыыр уокурук.
 Сиднев Анастасия Ивановна—32 №-дээх Германскаагы быыбардыыр уокурук.
 Макаров Петр Григорьевич—33 №-дээх С.-верейскаагы быыбардыыр уокурук.
 Ефремова Нюрба Максимовна—34 №-дээх Рабочийтаагы быыбардыыр уокурук.
 Собыкина Татьяна Павловна—35 №-дээх Лесхозскаагы быыбардыыр уокурук.
 Коркина Иранда Николаевна—36 №-дээх Санаторийтаагы быыбардыыр уокурук.
 Колесова Аграфена Васильевна—37 №-дээх Нелскаагы быыбардыыр уокурук.
 Абрамов Роман Романович—38 №-дээх Суб-буруускаагы быыбардыыр уокурук.
 Эверстова Мария Семеновна—39 №-дээх Спортивнойтаагы быыбардыыр уокурук.
 Сидорова Мария Пантелеймоновна—40 №-дээх Интернаттаагы быыбардыыр уокурук.

Нийилик Советын быыбарыгар Чурапчы сельской Советынаагы быыбар комиссията.

Сенаж—сүөһүгэ ингэмтэлээх уонна ордук наадалаах аһылык

ССКП XXIV съези төхсүс сылаха үгүс өтө сүппэт. Пятилеткага, 1971—75 сыл- Ол иһин сүөһү таһымнаагы барбакка, олус таптал сир. Киһи үчүгэй ингэмтэлээх аһылык буолан, үгүс таһым үрдэтэр, сүөһү суукка-таагы күүскэ туруорда. Итинэн си- бэстөөн тыа хайылыстыба- тын үлэһиттэригэр сүөһүгэ аһылык бөдө баатын төри- йи, киһи хаачыстыбатын тупсарыы оройуон тыатын хайылыстыбатын үлэһиттэ- рин биһир сүрүн соруутара.

Быйыл оройуон хайылыс- тыбаларыгар сүөһү аһылы- гын саҥа көрүтүн сенажы бөлөмнөөһүн быһыыны көрү- дүннэ. Сенаж—бу 35—55 бырыһыан сиктээх тыа сарааһылыгыт, хаан да салтын киирбэт тыа сабыл- лыгыт, күөх дүүһүннээх, сибэрдэхтин, сибэркылини сыһыар от. Сенажтааһыт от арааһат сыһыан сибэ бнэ- рэр сүөһү көнөнөрбөлөмүт аһылыга буолар. Сенажтаа- мыт от сибэрдэһин, сибэркы- тин түһэрбэт, онко оҕо баар

веществотын 18—20 быры- йыһанттан итэҕэ суоһун сүтэрэр. Оту куурдарга 40 бырыһыанга тыа сүтэр. Итинэн сенаж үрдүк интэ- тэлээх буолуута туох хачыан- инниэ, киһиккэ кураанах вещество элбэрэни, үүһэһи саамай күндү өтө—сэбирдэ-

СПЕЦИАЛИСТ СҮБЭТЭ:

бу уонна сибэркыта туһаныл- ларынан быһаарыллар.

Сенажы биһиги республи- кабытыгар бастааһынан 1969 сыллаахха Свердловскайдаагы омытай-көрдөрүүлээх ха- наайыстыба, оттон ааспыт сайын «Хатас» совхоз бөлө- мнөөһүтөрө. Саха сиртэр онгоһулу-бут 1 кг. сенаж 0,37—0,48 аһылык единица- лаах, 40—50 грамм буһу- туо протеинаах. 15—16 миллиграмм каротинаах.

Манан сибэстөөн биһиги республикабыт совхозтары- гар уонна колхозтарыгар сенажы бөлөмнөөһүн сүөһүгэ аһылык баатын төрийнэгэ биһир сүрүн биһирүүс бы- һымынан туруорулуута.

Оройуон колхозтара уонна совхоза быйылгы оттоолун- на атырдыах тыа 10 күнү- гэр диэри 4000 тонна сенажы бөлөмнөөхтөөтөр. Ол инит- тэн Ленин аатынан колхоз 700, Эрилик Эркестын ааты- нан колхоз 1900, Калинин аатынан колхоз 400, Карл Маркс аатынан колхоз 400, Субуруускай аатынан совхоз 1500 тонна сенажы бөлө- мнөөхтөөтөр.

Сенажы хачыан бадарар оттон бөлөмнөөххэ сол. «Ха- тас» совхоз рабочайдара бы- лырынан маччират сир, күөл кытылынан отун сенажтаа- быттар. Онон ходоһа сир отуттан бөрт кырыны туһа- мыттар.

Сенажы бөлөмнөөһүн тех- нологиятыгар маанык сүбөн

бөриллэр. Сенаж угуллар траншеятын кэтигэ 5-6 метр, үрдүгэ 3 метр, уһуна 30 м буолуохтаах. Траншея ити- чэ кэти буоллаһына, сенаж маассатын бүтүннүүтүн тракторынан үчүгэйдик уон- на тэҥник төбистөрөллэр. Траншеяга угуллубут маасса- ны тракторынан быһыста- суох трамбовкалаан төбистө- рөллэр. Манык траншеяга 300 тонна сенаж бөлөмнөөр.

Ходоһа үүнүүтүтүн керен оту сенаж траншеятыгар угуллар. Орто үүнүүлээх хо- дуһа отун 3-4 чаас буолан баран сөптөөхтүк сарааһыда- ла угулуохтаах. Оттон өл- гөһ үүнүүлээх ходоһа отун итиннээтэр уһун бирнэмэ- сарааһытан угуллар. Траншея- рааһа аһыс кыра бөтүө суоктаах, ол тынан баран трактор траншеяга угулу- бут оту туоратынан, устаты- нан үчүгэйдик төһөөр буо- луохтаах.

Биһиги оройуоммуттар биһир даһаны бөлөмнөөһүн

Сенаж массасын ууран бүтэрээт, охсуудуулт оту урут сабын гыныллар, онтон синтетическэй пленканын кы- тылыгын 30-50 см. диаметтэ

